

1973 SEP. 22

Film-Színház-Muzsika

0281

KÖNYV

Pest-Buda

264
Keszti Imre legműveltebb tollmozgatóink egyike. Általában sokat tud, zenéről meg éppen kivételesen sokat (ifjan Kodály-növendék volt). Számos, egészben, vagy részben zenével kapcsolatos kötet után most Pest-Buda és Budapest zenei életét körvonalazta, a városegyesülés centenáriumát alkalomnak tekintve egy rendkívül érdekes ismeretterjesztő és szórakoztató gondolatmenet közlésére.

Amit írt, a legkevésbé sem pusztá kultúrhistoriái tényközlés, ellenkezőleg, merő értékítélet; arányaiban, válogatásában, hangsúlyában, iróniájában, megértésében, egész hangvételében. Emellett még a témában többé-kevésbé járatos olvasó is rengeteg újat tud meg az eleganciával, világossággal megírt műből, amely szerencsére nélkülözi a zenei íráskor gyakori nagyképűségét, az átlagolvasót semmibe vevő tudálékos érdektelenségét.

„Muzsikáló városom” Keszti nemcsak az operai és hangversenyszférákat érti, hanem a suszterinaszféraikat is — és egyformán komolyan veszi mind a kettőt. Pest-Buda és Budapest zenei életének szerves része volt az öreg

Liszt Ferenc méltatlan kezelése, Beethoven koncertje a Várszínházban, a küzdelem Bartók ellen és Bartókért. de szerves része Bobe Gáspár Ernő cigányzenekara (és a stílusában rejlő problémakör), az Ezerjő étteremben a *Falu rossza*, a *Hullámozó Balaton*... (Lukácsy Sándor népszínművéből, *A vereshajú-ból*), a dzsessz és a beat. Kesztihez, a muzsikás íróhoz nem áll egyformán közel mindez — az életük felett kis tanulmányfélékben töprenkedőhöz ellenben minden közel áll.

Hol tanulmány, ott vita. Nem mindenben érzem azért telitalálatnak a könyv arányait. Igaz, az operett külön problémakör, amely külön eszmélkedést követel, s az opera világában esetleg rangos szerzők sem olyan meghatározók, mint az operettében mondjuk Huszka, Szirmai, Lehár, vagy Kálmán. Az utóbbiak zenei életútja és műveik elemzése hosszából azonban szívesen engedtem volna annak érdekében, hogy Pest-Buda muzsikáló városának könyvében egy „ez idő tájt indult...” mondatocskánál több jusson a *Sába királynője*, a *Sakuntala*, a hegedűverseny alkotójának, Goldmark

Károlynak, aki mégiscsak más minőségben világjelenség, mint a tiszteletre méltó előbbiek. Nem értek egyet az egészében demokratikus hangvételű könyvben a „népszerűsége vergődött” Mascagni és Leoncavallo fitymálásával (ha Bartókkal való „egyesítésük” idétlenség volt is annak idején) és az az egészen finom, szinte észrevétlen aránybillentéssel sem, amely a *Bartók—Kodály* értékelésen érződik, egy Kodály-növendék talán érthető szeretetétől és tiszteletétől indítatva.

A könyv legfőbb értékei egyébként a valamennyi fentebb érzékeltetett témakörben megszületett kis tanulmányfélék, amelyeknek okosságát humoruk reprezentálja a leginkább, valamint néhány tömör, szinte klasszikusnak mondható megállapításuk. Nagyon jók és hasznosak a „magyar nóta”, a cigányzene, az operett származására és lényegére vonatkozó, könnyen követhető elemzések.

A könyv nagy érdeme szép, finom kivittele. Az értékes — részben színes — illusztrációs anyag összeállítója Rózsa György. (Zeneműkiadó).

Rajk András